

European Securities and
Markets Authority

Gairės

dėl rizikos veiksmų pagal Prospekto reglamentą

Turinys

I. Taikymo sritis	3
II. Nuorodos į teisės aktus, santrumpos ir sąvokų apibrėžtys.....	4
III. Paskirtis	6
IV. Pareiga laikytis gairių ir teikti pranešimus	7
V. Bendra informacija	8
VI. Gairės dėl rizikos veiksnių	9

I. Taikymo sritis

Kam skirtos šios gairės?

1. Šios gairės skirtos kompetentingoms institucijoms, kurias kiekviena valstybė narė paskyrė pagal 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1129 dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi viešai arba įtraukiami į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, ir kuriuo panaikinama Direktyva 2003/71/EB, 31 straipsnį.

Apie ką šios gairės?

2. Šiomis gairėmis siekiama padėti kompetentingoms institucijoms tais atvejais, kai jos atlieka rizikos veiksnių specifiškumo ir reikšmingumo, taip pat informacijos apie rizikos veiksnius išdėstymo pagal kategorijas, atsižvelgiant į jų pobūdį, peržiūrą. Gairės parengtos pagal 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1129 dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi viešai arba įtraukiami į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, ir kuriuo panaikinama Direktyva 2003/71/EB, 16 straipsnio 4 dalį.

Kada pradedamos taikyti šios gairės?

3. Šios gairės taikomos nuo 04/12/2019.

II. Nuorodos į teisės aktus, santrumpos ir sąvokų apibrėžtys

Nuorodos į teisės aktus

<i>ESMA reglamentas</i>	2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB ¹
<i>Piktnaudžiavimo rinka reglamentas</i>	2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/6/EB ir Komisijos direktyvos 2003/124/EB, 2003/125/EB ir 2004/72/EB ²
<i>Prospekto reglamentas (PR)</i>	2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1129 dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi viešai arba įtraukiami į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, ir kuriuo panaikinama Direktyva 2003/71/EB ³

Santrumpos

<i>ESMA</i>	Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija
<i>RD</i>	registracijos dokumentas

Sąvokų apibrėžtys

<i>Už prospektą atsakingi asmenys</i>	asmenys, kurie atsako už prospekte pateiktą informaciją, t. y., priklausomai nuo konkrečiau atvejo, emitentas arba jo administraciniai, valdymo ar priežiūros organai, siūlytojas, asmuo, prašantis įtraukti į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, arba garantas ir bet kurie kiti prospekte identifikuoti asmenys, atsakingi už prospekte pateiktą informaciją.
---------------------------------------	--

¹ OL L 331, 2010 12 15, p. 84.

² OL L 173, 2014 6 12, p. 1.

³ OL L 168, 2017 6 30, p. 12.

<i>URD</i>	universalus registracijos dokumentas, kaip apibrėžta Prospekto reglamento 9 straipsnyje.
<i>RD</i>	registracijos dokumentas
<i>VPR</i>	vertybinių popierių raštas

III. Paskirtis

4. Kaip nurodyta Prospekto reglamento 54 konstatuojamojoje dalyje, pagrindinis informacijos apie rizikos veiksnius įtraukimo į prospektą ir (arba) prospekto priedą tikslas – užtikrinti, kad investuotojai galėtų įvertinti su jų investicijomis susijusią riziką ir priimti informacija pagrįstus investavimo sprendimus žinodami visus faktus. Todėl rizikos veiksniai turėtų būti susiję tik su ta rizika, kuri yra reikšminga ir būdinga emitentui ir (arba) jo vertybiniais popieriams, ir kuri patvirtinama prospekto turiniu.
5. Šių gairių pagrindas – Prospekto reglamento 16 straipsnio 4 dalis. Gairėmis siekiama skatinti tinkamai, tikslingai ir paprasčiau atskleisti rizikos veiksnius lengvai analizuojama, glausta ir suprantama forma, padedant kompetentingoms institucijoms atlikti rizikos veiksnių specifiškumo ir reikšmingumo, taip pat informacijos apie rizikos veiksnius išdėstymo pagal kategorijas peržiūrą. Šios gairės yra susijusios ne tik su konkrečios rūšies subjektų rizikos veiksniais arba konkrečios rūšies prospektu.
6. Šios gairės pagal Prospekto reglamento 16 straipsnio 4 dalį yra skirtos kompetentingoms institucijoms, tačiau rengdami prospektą, kuris bus teikiamas atitinkamai kompetentingai institucijai, į šias gaires turėtų atsižvelgti už prospektą atsakingi asmenys, kad būtų paspartintas prospektų, RD, URD, VPR ir visų kitų jų priedų patvirtinimo procesas.

IV. Pareiga laikytis gairių ir teikti pranešimus

Gairių statusas

7. Šios gairės skirtos kompetentingoms institucijoms. Pagal ESMA reglamento 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos deda visas pastangas siekdamas laikytis šių gairių.
8. Kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, kai tinkama, turėtų įtraukti jas į savo priežiūros sistemas ir atsižvelgti į jas tikrindamos prospektą pagal Prospekto reglamento 20 straipsnį.

Pranešimų teikimo reikalavimai

9. Per du mėnesius nuo šių gairių paskelbimo ESMA svetainėje visomis ES oficialiosiomis kalbomis dienos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, privalo pranešti ESMA, ar jos i) laikosi, ii) nesilaiko, bet ketina laikytis arba iii) nesilaiko ir neketina laikytis šių gairių..
10. Be to, nesilaikymo atveju kompetentingos institucijos taip pat privalo per du mėnesius nuo gairių paskelbimo ESMA svetainėje visomis ES oficialiosiomis kalbomis dienos pranešti, dėl kokių priežasčių jų nesilaiko.
11. Pranešimo šabloną galima rasti ESMA svetainėje. Užpildytas šablonas perduodamas ESMA.

V. Bendra informacija

12. Šios gairės pateikiamos pajuodintu šriftu ir prie jų pridedami aiškinamieji straipsniai. Kompetentingos institucijos turėtų laikytis gairių ir susipažinti su aiškinamaisiais straipsniais, kurie palengvins rizikos veiksnių peržiūrą.
13. Vykdydamos rizikos veiksnių peržiūrą, kompetentingos institucijos turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad specifiškumo, reikšmingumo ir patvirtinimo kriterijai yra bendri, kaip nurodyta Prospekto reglamento 16 straipsnio 1 dalyje. Todėl kompetentingos institucijos, peržiūradamos rizikos veiksnių atskleidimą, turėtų įvertinti, ar rizikos veiksniai yra specifiniai, reikšmingi ir patvirtinti, kaip nustatyta Prospekto reglamento 16 straipsnio 1 dalyje. Atskleidžiant informaciją turėtų būti aišku, kad tais atvejais, kai į prospektą įtraukiamas rizikos veiksnys, buvo įvykdyti visi kriterijai.
14. Prieštaraudama už prospektą atsakingų asmenų veiksams, susijusiems su rizikos veiksnių atskleidimu, kompetentinga institucija už prospektą atsakingiems asmenims, kai tinkama, turėtų suteikti galimybę pateikti atsakymą arba iš dalies pakeisti atskleistą informaciją. Šis peržiūros proceso etapas turėtų būti grindžiamas kompetentingos institucijos ir už prospektą atsakingų asmenų diskusija. Jeigu už prospektą atsakingi asmenys negali arba nenori atlikti būtinų pakeitimų arba pateikti papildomos informacijos, kompetentinga institucija turėtų pasinaudoti Prospekto reglamento 20 straipsnyje jai suteiktais įgaliojimais siekdama užtikrinti, kad už prospektą atsakingi asmenys laikytųsi Prospekto reglamento 16 straipsnio.
15. Be to, pareikšdamos prieštaravimą dėl rizikos veiksnių atskleidimo suprantamumo pagal šias gaires, kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į investuotojo, kuriam skirtas prospektas, rūšį (t. y. ar vertybinių popierių vieneto nominalioji vertė yra ne mažesnė kaip 100 000 EUR, arba vertybiniais popieriais bus prekiaujama tik reguliuojamoje rinkoje, arba konkrečiame jos segmente, į kurį prekybos tokiais vertybiniais popieriais tikslais gali patekti tik kvalifikuoti investuotojai).

VI. Gairės dėl rizikos veiksnių

VI.1. Gairės dėl specifiškumo

1 gairė. Prieš patvirtindama prospektą, kompetentinga institucija turėtų užtikrinti, kad, atskleidžiant informaciją, būtų aiškiai nurodytas rizikos veiksnio specifiškumas. Šiuo atžvilgiu:

- i. kompetentinga institucija turėtų prieštarauti už prospektą atsakingų asmenų veiksams, jeigu, atskleidus rizikos veiksni, nenustatomas aiškus ir tiesioginis ryšys tarp rizikos veiksnio ir emitento, garanto arba vertybinių popierių arba jeigu galima manyti, nebuvo siekiama atskleisti su konkrečiu emitentu ir (arba) garantu arba vertybiniais popieriais susijusį rizikos veiksni, be to,**
- ii. kompetentinga institucija prirėikus turėtų prašyti, kad už prospektą atsakingi asmenys iš dalies pakeistų tokį rizikos veiksni arba pateiktų tikslesnį paaiškinimą.**

16. Su emitentu ir (arba) garantu susijęs specifiškumas gali priklausyti nuo subjekto rūšies (pavyzdžiui, startuolis, reguliuojami subjektai, specializuoti emitentai ir t. t.), o su vertybiniais popieriais susijęs specifiškumas gali priklausyti nuo vertybinių popierių savybių.
17. Atsižvelgiant į kiekvieną rizikos veiksni turėtų būti įmanoma identifikuoti ir atskleisti ne tik bendro pobūdžio informaciją, bet ir riziką, susijusią su konkrečiu emitentu ir (arba) garantu arba vertybiniais popieriais.
18. Toje pačioje pramonės šakoje veikiantiems emitentams gali kilti panaši rizika, todėl informacijos, susijusios su šių rūšių emitentais, atskleidimas iš tikrųjų gali būti panašus. Tačiau pramonei ir (arba) sektoriams būdinga rizika gali turėti skirtingą poveikį emitentams, priklausomai, pavyzdžiui, nuo jų dydžio ar užimamos rinkos dalies, todėl tikimasi, kad prirėikus į šiuos skirtumus taip pat atsižvelgiama atskleidžiant tam tikrą rizikos veiksni.
19. Ta pačia pirmiau nurodyta logika galima vadovautis atskleidžiant informaciją, susijusią su panašių rūšių vertybiniais popieriais.
20. Peržiūros metu kompetentinga institucija taip pat turėtų atsižvelgti į tarpusavio priklausomybę, kurią gali turėti rizikos veiksniai, pavyzdžiui, rizika, susijusi su vertybiniais popieriais, gali būti didesnė arba mažesnė priklausomai nuo emitento finansinės būklės arba turto grupės, sudarančios obligacijų emisijos pagrindą, kredito kokybės. Todėl, atskleidžiant rizikos veiksnius, į tai reikėtų atsižvelgti.
21. Kompetentingos institucijos neprivalo įvertinti rizikos veiksnio specifiškumo, nes už šį vertinimą ir toliau atsako emitentas, kuris turėtų užtikrinti, kad, atskleidžiant informaciją apie rizikos veiksni, rizikos specifiškumas būtų aiškiai aptartas. Vis dėlto kompetentinga

institucija turėtų užtikrinti, kad rizikos veiksnio specifiškumas būtų aiškiai perteikiamas atskleidžiant rizikos veiksnį.

2 gairė. Kompetentinga institucija turėtų prieštarauti rizikos veiksnių, kurie nurodomi tik norint apriboti atsakomybę, įtraukimui. Kompetentinga institucija prireikus turėtų prašyti, kad už prospektą atsakingi asmenys iš dalies pakeistų tokį rizikos veiksnį arba pateiktų tikslesnį paaiškinimą.

22. Už prospektą atsakingi asmenys rizikos veiksnių neturėtų naudoti tik tam, kad apsaugotų nuo atsakomybės. Rizikos veiksnio atskleidimas, kuris naudojamas tik kaip atsakomybės ribojimo pareiškimas, nėra specifinis kiek tai susiję su emitento, garanto arba vertybinių apibūdinimu.
23. Atsakomybės ribojimo pareiškimai dažnai užgožia rizikos veiksnių ir (arba) kitos rizikos, su kuria susiduria emitentas ir (arba) garantas, specifiškumą ir reikšmingumą, nes juose dažnai vartojama bendro pobūdžio kalba, be to, juose nepateikiami aiškūs rizikos specifiškumo aprašymai.
24. Rizikos veiksniai neturėtų būti paprasčiausiai nukopijuojami iš kitų emitentų arba anksčiau to paties emitento paskelbtų kitų dokumentų, jeigu jie nėra susiję su emitentu ir (arba) garantu ir (arba) vertybiniais popieriais.

VI.2. Gairės dėl reikšmingumo

3 gairė. Prieš patvirtindama prospektą, kompetentinga institucija turėtų užtikrinti, kad rizikos veiksnio reikšmingumas būtų aiškus iš atskleidimo. Šiuo atžvilgiu:

- i. jeigu, atskleidžiant rizikos veiksnį, reikšmingumas nėra akivaizdus, kompetentinga institucija turėtų prieštarauti rizikos veiksnio įtraukimui, be to,
 - ii. Prireikus kompetentinga institucija turėtų prašyti, kad už prospektą atsakingi asmenys iš dalies pakeistų tokį rizikos veiksnį arba pateiktų tikslesnį paaiškinimą.
25. Jeigu, atliekant į prospektą įtraukto atskleisto rizikos veiksnio peržiūrą, kyla abejonių dėl rizikos veiksnio reikšmingumo, kompetentinga institucija turėtų prieštarauti už prospektą atsakingų asmenų veiksams šiuo tikslu pateikdama nuorodą į jų pareigas, nustatytas Prospekto reglamento 16 straipsnio 1 dalyje.
 26. Kompetentingos institucijos neprivalo įvertinti rizikos veiksnio reikšmingumo, nes už šį vertinimą ir toliau atsako emitentas, kuris turėtų užtikrinti, kad, atskleidžiant informaciją apie rizikos veiksnį, rizikos reikšmingumas būtų aiškiai aptartas. Vis dėlto kompetentinga institucija turėtų užtikrinti, kad rizikos veiksnio reikšmingumas aiškiai perteikiamas atskleidžiant rizikos veiksnį.

4 gairė. Kompetentinga institucija turėtų prieštarauti už prospektą atsakingų asmenų veiksams, jeigu neatskleidžiamas galimas neigiamas rizikos veiksnio poveikis emitentui ir (arba) garantui ir (arba) vertybiniais popieriams, ir prašyti atlikti atitinkamus pakeitimus.

27. ESMA mano, kad kartu su atskleidžiama informacija apie rizikos veiksnius pateikiama kiekybinė informacija padeda įrodyti konkretaus rizikos veiksnio reikšmingumą. Tokia informacija gali būti prieinama anksčiau paskelbtuose dokumentuose, pavyzdžiui, vadovybės ataskaitose, finansinėse ataskaitose arba *ad hoc* atskleistoje informacijoje pagal Piktnaudžiavimo rinka reglamento 17 straipsnį.
28. Kita vertus, jeigu kiekybinės informacijos nėra arba jeigu netikslinga tokią informaciją įtraukti į prospektą, galimo neigiamo rizikos veiksnių poveikio aprašymas turėtų būti pateiktas naudojant kokybinį metodą. Šiuo tikslu viena iš galimybių pateikti informaciją apie rizikos veiksnių reikšmingumą gali būti nuorodos į mažo, vidutinio arba didelio reikšmingumo skalę pateikimas, kaip nustatyta Prospekto reglamento 16 straipsnio 1 dalies priešpaskutinėje pastraipoje. Tačiau už prospektą atsakingi asmenys nėra įpareigoti suskirstyti rizikos veiksnius pagal tokią reikšmingumo skalę. Vis dėlto, kai taikomas kokybinis metodas, rizikos poveikis turėtų būti tinkamai paaiškintas ir atitikti reikšmingiausių kiekvienos kategorijos rizikos veiksnių tvarką pagal Prospekto reglamento 16 straipsnio 1 dalį ir kaip nurodyta šių gairių 33 aiškinamajame straipsnyje.
29. Vis dėlto, jeigu siekiant aprašyti rizikos veiksnio galimą neigiamą poveikį pateikiama kokybinė informacija, kompetentinga institucija turėtų užtikrinti, kad atskleidus informaciją apie rizikos veiksnį būtų aiškiai matomas jo reikšmingumas.

5 gairė. Jeigu reikšmingumas sumenkinamas vartojant švelninančią kalbą, kompetentinga institucija turėtų prieštarauti tokios kalbos vartojimui. Kompetentinga institucija prireikus turėtų prašyti, kad už prospektą atsakingi asmenys iš dalies pakeistų informaciją apie atskleistą rizikos veiksnį, kad nebūtų vartojama tokia švelninanti kalba.

30. Švelninančios kalbos vartoti nedraudžiama. Jeigu, apibūdinant rizikos veiksnį, vartojama švelninanti kalba, ji taip gali būti vartojama tik siekiant pavaizduoti neigiamo poveikio atsiradimo tikimybę arba tikėtiną reikšmingumą. Reikėtų vengti vartoti pernelyg švelninančią kalbą, taip pat nereikėtų jos vartoti netinkamai. Dėl tokios švelninančios kalbos skaitytojas galėtų prasčiau suvokti tikrąjį rizikos veiksnio neigiamo poveikio mastą arba jo atsiradimo tikimybę ir galiausiai nebesuprasti, ar yra kokia nors likutinė reikšminga rizika. Todėl švelninančios kalbos nereikėtų vartoti tokiu būdu.
31. Pernelyg švelninančios kalbos pavyzdys gali būti ilgi ir išsamūs rizikos valdymo politikos aprašymai. Jeigu galioja nustatyta rizikos valdymo politika, už prospektą atsakingi asmenys turėtų (iš naujo) įvertinti rizikos reikšmingumą atsižvelgdami į rizikos valdymo politiką ir tik tuomet įtraukti rizikos veiksnį į prospektą. Be to, jeigu prospekto rizikos veiksnių skirsnyje aprašyta rizika yra reikšminga nepaisant emitento rizikos valdymo politikos, tuomet ši aplinkybė turėtų būti aiškiai nurodyta atskleidžiant rizikos veiksnį.

Jeigu atskleidus galiojančią politiką rizika sumažinama tiek, kad ji nebėra reikšminga, rizika arba švelninanti kalba turėtų būti nevartojama.

VI.3. Gairės dėl reikšmingumo ir specifiškumo patvirtinimo

6 gairė. Prieš patvirtindama prospektą, kompetentinga institucija turėtų užtikrinti, kad rizikos veiksnio reikšmingumas ir specifiškumas būtų patvirtintas atsižvelgiant į bendrą prospekte pateiktą informaciją. Šiuo atžvilgiu:

- i. jeigu kompetentinga institucija mano, kad rizikos veiksnio reikšmingumo ir specifiškumo negalima patvirtinti svarstant prospektą, ji turėtų prieštarauti tokio rizikos veiksnio įtraukimui, be to,**
- ii. kompetentinga institucija prireikus turėtų prašyti, kad už prospektą atsakingi asmenys iš dalies pakeistų atitinkamą rizikos veiksnį arba prašyti pateikti paaiškinimą, iš kurio būtų aišku, dėl kokių priežasčių rizikos veiksnys yra specifinis ir reikšmingas.**

32. Tiesioginis ir (arba) aiškus rizikos veiksnio reikšmingumas ir specifiškumas patvirtinamas įtraukiant konkrečią susijusią informaciją kitoje prospekto vietoje, tačiau tai nėra būtina visais atvejais. Tam tikrais atvejais pakanka to, kad rizikos veiksnio reikšmingumą ir specifiškumą galima identifikuoti prospekte pateikiant bendrą informaciją apie emitentą ir (arba) garantą ir vertybinius popierius.

VI.4. Gairės dėl informacijos apie rizikos veiksnius pateikimo pagal kategorijas

7 gairė. Pagal rizikos veiksnio kategorijas (priklausomai nuo jų pobūdžio) išdėstyta informacija turėtų padėti investuotojams ieškoti informacijos rizikos veiksnio skirsniuose. Prieš patvirtindama prospektą, kompetentinga institucija turėtų užtikrinti, kad informacija apie rizikos veiksnius būtų išdėstyta pagal kategorijas, atsižvelgiant į jų pobūdį. Šiuo atžvilgiu:

- i. jei taip nėra, kompetentinga institucija turėtų prieštarauti pateiktai informacijai, be to,**
- ii. kompetentinga institucija prireikus turėtų prašyti, kad už prospektą atsakingi asmenys iš dalies pakeistų prospekte išdėstytą informaciją apie rizikos veiksnius pagal kategorijas.**

33. Rizikos veiksnio skirstymas į kategorijas ir rizikos veiksnio eiliškumas pagal kiekvieną kategoriją turėtų padėti užtikrinti jų suprantamumą. Abu šie aspektai turėtų padėti investuotojams suprasti kiekvieno atskleisto rizikos veiksnio šaltinį ir pobūdį. Rizikos veiksnys turėtų būti nurodomas tik kartą ir tinkamiausioje kategorijoje.

34. Pagal Prospekto reglamento 16 straipsnį kiekvienoje kategorijoje pirmiausia turi būti pateikiami reikšmingiausi rizikos veiksniai, tačiau visų likusių kiekvienos kategorijos rizikos veiksnio neprivaloma išdėstyti atsižvelgiant į jų reikšmingumą.

35. Emitentui ir (arba) garantui būdingi specifiniai ir reikšmingi rizikos veiksniai, pavyzdžiui, galėtų būti skirstomi į šias kategorijas:

- su emitento finansine būkle susijusi rizika;
- su emitento verslo veikla ir pramone susijusi rizika;
- teisinė ir reguliavimo rizika;
- vidaus kontrolės rizika ir
- rizika aplinkai, socialinė ir valdymo rizika.

36. Vertybiniams popieriams būdingi specifiniai ir reikšmingi rizikos veiksniai, pavyzdžiui, galėtų būti skirstomi į šias kategorijas:

- su vertybinių popierių pobūdžiu susijusi rizika;
- su pagrindine finansine priemone susijusi rizika;
- su garantu ir garantija susijusi rizika ir
- rizika, susijusi su viešu vertybinių popierių siūlymu ir (arba) leidimu prekiauti reguliuojamoje rinkoje.

8 gairė. Kompetentinga institucija turėtų prieštarauti už prospektą atsakingų asmenų veiksmams ir prašyti atlikti pakeitimus tais atvejais, kai prospekto rizikos veiksnių skirsnyje naudojant atitinkamas antraštes negalima identifikuoti kategorijų.

37. Iš kategorijų antraščių turėtų būti galima spręsti apie rizikos veiksnių pobūdį. Pateikiant kategorijų antraštes, reikėtų užtikrinti, kad jas prospekte būtų galima lengvai identifikuoti naudojant atitinkamus tarpus ir pajuodintą šriftą.

38. Kategorijos nereikėtų įtraukti, jeigu ji nėra aktuali. Jeigu rizikos veiksnių pobūdis yra panašus, juos galima išdėstyti ir pateikti po ta pačia antrašte.

9 gairė. Kompetentinga institucija turėtų prieštarauti už prospektą atsakingų asmenų veiksmams ir prašyti pakeisti prospekte nurodytų kategorijų ir pakategorijų skaičių, jeigu jos yra neproporcingos atsižvelgiant į sandorio dydį ir (arba) sudėtingumą ir emitentui ir (arba) garantui kylančią riziką.

39. Kompetentingos institucijos turėtų prieštarauti informacijos apie rizikos veiksnius išdėstymui pagal kategorijas, jeigu už prospektą atsakingi asmenys į standartinį, vieno emitento, vienos rūšies vertybinių popierių prospektą įtraukia daugiau nei dešimt kategorijų ir pakategorijų. Kitomis aplinkybėmis skaičius, priklausomai nuo konkretaus atvejo, gali būti didesnis. ESMA supranta, kad kelių produktų baziniai prospektai yra pavyzdys, kai būtų tinkama nurodyti papildomas kategorijas ir (arba) pakategorijas.

40. Tačiau kompetentinga institucija vis tiek gali pareikšti prieštaravimą, jeigu nurodoma mažiau nei dešimt kategorijų ir pakategorijų, kai mažesnio skaičiaus kategorijų ir pakategorijų pakanka norint suprantamai išdėstyti informaciją apie rizikos veiksnius.

10 gairė. Vertinant informacijos apie rizikos veiksnius išdėstymą, kategorijas papildomai į pakategorės reikėtų skirstyti tik tais atvejais, kai skirstymas į pakategorės yra pateisinamas atsižvelgiant į konkretų prospektą. Jeigu nėra aiškios arba akivaizdžios būtinybės naudoti pakategorės, kompetentinga institucija turėtų prieštarauti už prospektą atsakingų asmenų veiksams ir prašyti pakeisti informacijos išdėstymą rizikos veiksnių skirsnyje, jeigu esamas išdėstymas trukdo suprasti informaciją.

41. Pakategorės reikėtų naudoti tik jeigu jų įtraukimą galima pagrįsti remiantis konkrečiomis atvejo aplinkybėmis. Pavyzdžiui, jeigu rengiamas bazinis prospektas, kuriame pateikiama informacija apie įvairių rūšių vertybinius popierius, pakategorės gali būti būtinos siekiant išdėstyti informaciją apie rizikos veiksnius.
42. Jeigu naudojamos pakategorės, turėtų būti taikomi principai, kuriais vadovaujamosi išdėstant informaciją apie rizikos veiksnius, kaip aprašyta šiame poskirsnyje, susijusiam su informacijos apie rizikos veiksnius išdėstymu pagal kategorijas.

VI.5. Gairės dėl tikslingų ir (arba) glaustų rizikos veiksnių

11 gairė. Prieš patvirtindama prospektą, kompetentinga institucija turėtų užtikrinti, kad atskleidžiama informacija apie kiekvieną rizikos veiksnį būtų pateikiama glausta forma. Šiuo atžvilgiu:

- i. jeigu šio principo nesilaikoma, kompetentinga institucija turėtų prieštarauti informacijos išdėstymui, be to,
- ii. kompetentinga institucija prireikus turėtų prašyti, kad už prospektą atsakingi asmenys tikslingiau ir glausčiau atskleistų informaciją.

43. Prospektų „dydžio infliacija“, t. y. reiškiny, kurio tiesiogine priežastimi taip pat gali būti didelio kiekio informacijos, susijusios su kiekvienu prospekte nurodytu rizikos veiksniumi, pateikimas, gali apsunkinti prospektų supratimą. Todėl kompetentinga institucija turėtų pareikšti prieštaravimą tais atvejais, kai rizikos veiksniai atskleidžiami naudojant didelį kiekį informacijos, ir taip užtikrinti, kad rizikos veiksnio reikšmingumas ir specifiškumas būtų aiškūs, o informacija būtų išdėstyta tinkamai ir tikslingai.

VI.6. Gairės dėl rizikos veiksnių santraukoje

12 gairė. Jeigu prospekte pateikiama santrauka, kompetentinga institucija, prieš patvirtindama prospektą, turėtų užtikrinti, kad atskleidžiama informacija būtų išdėstyta nuosekliai. Šiuo atžvilgiu:

- i. jeigu šio principo nesilaikoma, kompetentinga institucija turėtų prieštarauti už prospektą atsakingų asmenų veiksams, be to,
- ii. kompetentinga institucija prireikus turėtų prašyti atlikti pakeitimus, jeigu santraukoje atskleisti rizikos veiksniai neatitinka prospekto rizikos veiksnių skirsnyje nustatyto rizikos veiksnių eiliškumo.

44. Peržiūradama rizikos veiksnių santrauką, kompetentinga institucija turėtų patikrinti, ar jų išdėstymas atitinka tai, kaip jie rizikos veiksnių skirsnyje išdėstyti pagal reikšmingumą. Tačiau tai nereiškia, kad į santrauką privaloma įtraukti visų prospekte nurodytų kategorijų rizikos veiksnius.

I priedėlis. Specifinių ir reikšmingų rizikos veiksnių pavyzdžiai

I priedėlyje pateikiami tik rekomendaciniai pavyzdžiai.

Kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į I priedėlį atlikdamos rizikos veiksnių atskleidimo peržiūrą. Priedėlyje pateikiamas **neišsamus pavyzdžių sąrašas**. Šiais pavyzdžiais siekiama parodyti, 1) kaip parodyti rizikos veiksnio specifiškumą; 2) kaip kartu parodyti rizikos veiksnio specifiškumą ir reikšmingumą, ir 3) pateikti švelninančios kalbos pavyzdį.

Pavyzdžiai.

Kaip nurodyta V skirsnyje „Pagrindinė informacija“ (šio dokumento, kuriame pateikiamos gairės, pradžioje), atskleidžiant rizikos veiksnį turėtų būti parodomas jo specifiškumas ir reikšmingumas.

Toliau pateikiamas tekstas galėtų būti laikomas atskleistos informacijos pavyzdžiu, atspindinčiu emitento rizikos veiksnių specifiškumą, arba atskleistų rizikos veiksnių ištraukų pavyzdžiu, iš kurių matyti aiškus ir tiesioginis rizikos veiksnio ir emitento ryšys.

- 1) Jeigu emitentas įtraukia su gaivalinėmis nelaimėmis susijusį rizikos veiksnį, tai turėtų būti susieta su emitento veiklos grupėmis, siekiant nustatyti tokio rizikos veiksnio specifiškumą, pavyzdžiui:

pagrindinė emitento gamykla (gamykla ABC), kurios gamyba praėjusiais metais sudarė 30 proc. emitento apyvartos, yra netoli upės, kuri beveik kiekvieną pavasarį patvinsta. Vandens perteklius gali trukdyti vežti prekes į paskirstymo centrus, todėl gali sutrikti prekių pristatymas galutiniams klientams. Su keliais pagrindiniais emitento klientais sudarytose sutartyse numatyta šių klientų teisė mokėti sumažintą emitento prekių kainą, jei prekės laiku nepristatomos. Be to, daugumos emitento sutarčių su jo klientais trukmė yra trumpesnė nei vieni metai. Pavėluotas pristatymas gali turėti neigiamos įtakos emitento reputacijai tarp jo klientų, todėl pastarieji, norėdami ateityje patenkinti savo reikalavimus, gali sudaryti sutartis su emitento konkurentais.

- 2) Jeigu emitentas įtraukia rizikos veiksnį, susijusį su aplinkos, socialiniais ar valdymo aspektais, jo specifiškumą būtų galima apibūdinti taip:

kad galėtų išsaugoti savo ISO sertifikatą, emitentas turi laikytis griežtų tvarumo kriterijų. Emitento atžvilgiu du kartus per metus atliekamas vertinimas (jį atlieka institucija XYZ), kuriuo remiantis gali būti nuspręsta atšaukti emitento ISO sertifikatą dėl to, kad jis nesilaikė reikalavimų. Emitentas privalo išsaugoti savo ISO sertifikatą, kad toliau galėtų jo sutartys su dviem didžiausiais jo klientais, kuriems jis tiekia prekes. Šiems dviem klientams iš tiekiamų prekių gautas pelnas sudarė 40 proc. emitento praėjusių metų veiklos pelno.

Kai tinkama, toliau pateiktą tekstą galima laikyti atskleistos informacijos pavyzdžiu arba atskleistų rizikos veiksnių ištraukų pavyzdžiu, iš kurių matyti su vertybiniais popieriais,

kuriuos vertina už prospektą atsakingi asmenys laikydamiesi Prospekto reglamento 16 straipsnyje nustatytų pareigų, susijusių rizikos veiksnių specifiškumas ir reikšmingumas.

1) Tokių vertybinių popierių likvidumo laipsnis.

Pateikus pasiūlymą ir darant prielaidą, kad visos [XX] akcijos bus parduotos platinimo metu, tik [YY] proc. bendrovės akcinio kapitalo bus laisvai prekiaujama. Tai gali turėti neigiamą poveikį akcijų likvidumui ir lemti mažą prekybos apimtį. Vertybinių popierių likvidumo laipsnis gali turėti neigiamą poveikį kainai, kuria investuotojas gali disponuoti tais vertybiniais popieriais tais atvejais, kai siekia parduoti vertybinius popierius per trumpą laikotarpį.

2) Vertybinių popierių subordinacija (pvz., gaivinimo ir pertvarkymo priemonių, įskaitant gelbėjimo privačiomis lėšomis priemones, poveikis tam tikriems subjektams).

Subordinuotosios obligacijos – tai neužtikrinti skolos reikalavimai banko ABC atžvilgiu.

Bankui ABC taikoma Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva, kuria siekiama suteikti galimybę imtis įvairių veiksmų dėl kredito įstaigų ir investicinių įmonių, kurioms, kaip manoma, kyla rizika sužlugti. Jeigu pagal Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą būtų imamasi kokių nors veiksmų, susijusių su emitentu, galėtų būti daromas esminis poveikis bet kurios išleistos obligacijos vertei arba su tokia obligacija susijusiems gražinimams ir (arba) kiltų obligacijų konvertavimo į nuosavą kapitalą rizika.

Jeigu pagal Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą nustatoma, kad bankas žlunga arba gali žlugti, ir atitinkama kompetentinga institucija taiko bet kurią Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvoje nustatytą pertvarkymo priemonę arba jų derinį (pavyzdžiui, verslo perleidimas, turto atskyrimas, gelbėjimas privačiomis lėšomis arba laikinos įstaigos sukūrimas), dėl bet kokio lėšų, gautų pardavus banko ABC turta, trūkumo gali iš dalies sumažėti neapmokėtos subordinuotųjų obligacijų turėtojams mokėtinos sumos arba, blogiausiu atveju, ši suma gali sumažėti iki nulio. Obligacijų turėtojų subordinuotas statusas lemia papildomą riziką, susidarančią dėl nurašymo ir konvertavimo eiliškumo pagal Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą (pavyzdžiui, esant poreikiui subordinuotosios obligacijos nurašomos ir (arba) prireikus konvertuojamos po akcijų, bet anksčiau nei patenkinami pirmaeiliai skolos vertybiniai popieriai).

Atitinkama institucija gali siekti iš dalies pakeisti obligacijų išpirkimo terminą, o tai gali turėti neigiamos įtakos obligacijų vertei pakartotinio pardavimo tikslais.

Kiekviena iš pirmiau minėtų priemonių gali būti taikoma atskirai arba kartu. Pavyzdžiui, atitinkama institucija, be bet kokio banko ABC turto nurašymo ir pardavimo, gali reikalauti, kad subordinuotosios obligacijos būtų iš dalies paverstos į įprastas banko ABC akcijas.

Viešoji finansinė parama, kuria siekiama pertvarkyti banką ABC kilus banko ABC žlugimo rizikai, bus naudojama tik kaip kraštutinė priemonė, įvertinus ir, kiek tai įmanoma, išnaudojus kitų pertvarkymo priemonių teikiamas galimybes, kartu išlaikant finansinį stabilumą.

- 3) Baziniame prospekte nurodyta valiutos kurso rizika, kai kelių valiutų obligacijos gali būti išleistos taikant galutines sąlygas, kai buveinės ir priimančiosios valstybės narės valiuta yra euras.

Pagal šią skolos programą taikant galutines sąlygas išleistos obligacijos gali būti išleidžiamos ne euro valiuta, pavyzdžiui, eurodolerio arba eurojenos obligacijos. Todėl, remiantis bazinio prospekto sąlygomis, visi su tam tikromis obligacijomis susiję mokėjimai, įskaitant palūkanas, gali būti atliekami doleriais, jenomis arba bet kuria kita šiame baziniame prospekte nurodyta valiuta.

Bet kurių mokėjimų vertei eurais įtakos gali turėti dideli valiutų kursų svyravimai. Toks valiutų kursų svyravimas yra neaiškus ir kelia didelę riziką bet kokių pagal šią programą išleistų obligacijų vertei ir grąžai.

Reikšmingi valiutų kurso pokyčiai gali nebūti susiję su palūkanų normų pokyčiais, o valiutų kursų pokyčių laikas gali turėti neigiamos įtakos obligacijų pajamingumui, grąžai ir rinkos vertei. Todėl investuotojas, kurio nacionalinė valiuta yra euras, gali prarasti nemažą bet kokio investuoto kapitalo dalį.

Švelninanti kalba

Toliau pateikiamas švelninančios kalbos, kuria sumenkinamas rizikos veiksnio reikšmingumas ir kuria nuslepama likutinė rizika, pavyzdys. Toliau pateikta švelninanti kalba turėtų būti pakeista, kad jos neliktų:

„Savo verslu užsiimančiai grupei kyla įvairi rizika, įskaitant kredito riziką, rinkos riziką, likvidumo riziką ir veiklos riziką. Grupė skiria daug laiko ir pastangų rizikos valdymo strategijoms ir metodams, tačiau tam tikromis aplinkybėmis jai vis tiek gali nepavykti tinkamai suvaldyti rizikos.“